

Høringsvar omkring forbud mod politiske reklamer

Kulturministeriet
Nybrogade 2
Postboks 2140
1015 København K
Att.: Maiken Michelsen

22. september 2004

J.nr. 2004-4248-2

Høring om ændring af radio- og fjernsynsloven (politiske reklamer)

Med henvisning til Kulturministeriets brev af 2. september 2004 ønsker Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening at fremkomme med følgende bemærkninger:

DRRB er imod den i lovforslaget indeholdte indskrænkning af mulighederne for at reklamere, idet den indebærer en yderligere begrænsning både af ytringsfriheden og af vore medlemmers erhvervsmuligheder i forhold til den gældende lov. Der er med de foreslåede ændringer tale om et næsten totalt forbud, jfr. nedenfor.

Ytringsfriheden indebærer efter vor opfattelse, at ingen må hindres i at bringe lovlige, politiske budskaber til alle potentielle vælgere, både til de auditivt og de visuelt indstillede borgere. Man forringer ved et forbud nogle vælgeres muligheder for at træffe et kvalificeret politisk valg, hvilket er en forringelse af den demokratiske proces. Ved reelt at forbyde reklameindslag i TV om politiske emner overlader man udvælgelsen, redigeringen og placeringen af de politiske budskaber til mediernes nyheds- og debatredaktioner, der ikke altid har den bredt dækkende information som første prioritet.

Argumentationen for, at reguleringen ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10, virker ikke overbevisende.

I bemærkningerne til lovforslaget konkluderes det på side 6, at en begrænsning i adgangen til at udsende reklamer for politiske partier eller budskaber er en indgriben i ytringsfriheden.

Det anføres videre, at de hensyn, der efter en konkret fortolkning kan begrunde, at en begrænsning af ytringsfriheden er nødvendig, er opregnet udtømmende i artikel 10, stk. 2 i Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention.

Efter vor opfattelse kan intet af de opregnede hensyn begrunde et forbud som omhandlet. Der er ikke tale om hensyn til national sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, at forebygge uorden eller forbrydelse, at beskytte sundheden eller sædeligheden, at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger eller at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Hermed er det slået fast, at et generelt forbud vil være i strid med art. 10.

Domstolen har endvidere fortolket, at der skal være tale om et presserende samfundsbehov, før man kan tale om nødvendighed. Denne overvejelse kan være relevant i forbindelse med et konkret forbud. I bemærkningerne omtales en konkret sag fra Schweiz, hvor domstolen kom frem til, at det konkrete forbud var en krænkelse af artikel 10. Der er ikke omtalt nogen dom til støtte for at nedlægge forbud.

På side 9 anføres, at det kræver en konkret begrundelse at bringe et forbud mod politiske reklamer i anvendelse. Politiske reklamer nyder høj grad af beskyttelse under artikel 10 og kan ikke nægtes adgang til reklametid på nationalt TV, med mindre der gives en konkret og legitim begrundelse for at det er nødvendigt.

Domstolen åbner ikke mulighed for et generelt forbud. Udgangspunktet er, at sådanne reklamer er tilladte, med mindre der kan gives en konkret og legitim begrundelse for at meddele et forbud i de enkelte tilfælde.

På side 10 i bemærkningerne fastslår ministeriet, at lovændringen skal være båret af et eller flere af de hensyn, som direkte er nævnt i konventionen.

Her er det, at argumentationen bliver vanskelig. Den udtømmende opregning i konventionens art. 10, stk. 2, citeret ovenfor, ses ikke at omfatte noget hensyn, der kan begrunde et generelt forbud. At forbuddet ikke er totalt ændrer ikke på dette.

I praksis er der tale om et næsten totalt forbud, hvis forslaget vedtages.

Med den udvidede kreds af forbudsramte iflg. § 76, stk. 3 og med tilføjelsen af ordene 'eller fra' vil de, der kunne have interesse i at sende politiske reklamebudskaber, permanent være afskåret fra det. Indtil nu gælder forbuddet kun reklamer for arbejdsgiverorganisationer eller fagforeninger eller religiøse bevægelser eller politiske partier. Det foreslås med ordene 'eller fra' at udvide bestemmelsen til at omfatte reklamer fra disse organisationer for alt muligt andet end for organisationerne selv.

Reelt har man givet disse organisationer et totalt forbud mod at ytre sig med reklamer i TV, også for ikke direkte parti- eller fagpolitiske emner, såsom 'corporate governance', uddannelsesspørgsmål og lokalplaner.

Desuden foreslås kredsen udvidet med politiske bevægelser samt valgte medlemmer eller opstillede kandidater til politiske forsamlinger.

Dermed er hovedparten af de organer, der kan have interesse i at bringe politiske reklamer, permanent blevet frataget denne ytringsfrihed.

Herefter er det en uforståelig konklusion, der er draget på side 14: "Præciseringen medfører ingen ændring i retstilstanden".

Efter ordlyden medfører "præciseringen" en overordentlig stor ændring.

I sidste linje på side 14 har der indsneget sig en meningsforstyrrende fejl, idet der tales om "det nuværende forbud mod i fjernsyn at udsende reklamer for eller fra politiske partier" - 'eller fra' er ikke gældende.

Med tilføjelsen af stk. 4 bliver det forbudt for alle at bringe reklamer i TV for politiske budskaber i den periode, hvor det kan være aktuelt.

Det bør desuden overvejes, om der er mulighed for en form for ubalance derved, at de virksomheder, organisationer og enkeltpersoner, der kunne tænkes at ville indrykke reklamer med politiske budskaber uden for den forbudte periode, måske i højere grad findes på enten højre- eller venstrefløjen.

Som det fremgår, kan man efter vor opfattelse tale om, at der med de foreslåede ændringer bliver tale om et i praksis totalt forbud mod at bringe reklamer med politiske budskaber i TV. Dette er, ligeledes efter vor opfattelse, i strid med Menneskerettighedskonventionens art. 10.

Vi kan tilføje, at vi i øvrigt ikke mener, at prisen for at annoncere i TV, hvis der intet forbud var, ville medføre nogen skævvridning af konkurrencen mellem politiske fløje. Det kan tænkes, at de små bevægelser på alle fløje ikke har midler til at reklamere på TV, men så har de næppe heller midler til at annoncere på en effektiv måde i dagblade m.v. De store partier er næppe åbenlyst forskelligt bemidlede.

Om man kan udtænke en form for kvotesystem for at sikre at alle får mulighed for at komme jævnbrydigt til orde, ved vi ikke. Det findes vist i nogle lande.

DRRB kan således ikke støtte dette lovforslag.

Det forekommer mere hensigtsmæssigt at tilstræbe en harmonisering EU-landene imellem på grundlag af EU-direktivet 'TV uden grænser', således at man gerne må reklamere med politiske budskaber, så længe man ikke krænker nogen persons religiøse eller politiske overbevisning.

Med venlig hilsen

Bjørn Karsholt